2024/613

7.3.2024 г.

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2024/613 НА КОМИСИЯТА

от 18 декември 2023 година

относно проекта за актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на Литва, обхващащ периода 2021—2030 г., и относно съответствието на мерките на Литва с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата

(само текстът на литовски език е автентичен)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([1]), и по-специално член 9, параграф 2 и член 14, параграф 6 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 ([2]), и по-специално член 7, параграф 2 от него,

като има предвид, че:

Препоръки относно проекта на Литва за актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата (НПЕК), обхващащ периода 2021—2030 г.

(1) Литва представи своя проект на актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на 28 юни 2023 г.

(2) В член 3 и приложение I към Регламент (ЕС) 2018/1999 („Регламента за управлението“) се определят елементите, които трябва да бъдат включени в актуализираните интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата. През декември 2022 г. Комисията прие насоки за държавите членки относно процеса и обхвата на изготвяне на проектите и окончателните актуализирани национални планове в областта на енергетиката и климата ([3]). В насоките са набелязани добри практики и са очертани последиците от неотдавнашните политически, правни и геополитически промени в политиките в областта на енергетиката и климата.

(3) Във връзка с плана REPowerEU ([4]) и като част от циклите на европейския семестър за 2022 г. и 2023 г. Комисията постави силен акцент върху свързаните с енергетиката и климата реформи и инвестиционни нужди на държавите членки, за да се укрепят енергийната сигурност и финансова достъпност чрез ускоряване на екологичния и справедлив преход. Това е отразено в докладите за Литва за 2022 г. и 2023 г. ([5]) и в препоръките на Съвета към Литва ([6]). Държавите членки следва да вземат предвид най-новите специфични за всяка държава препоръки в окончателните си актуализирани интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата.

([1]) ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1.
([2]) ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1.
([3]) Известие на Комисията относно насоките за държавите членки за актуализиране на националните планове в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г. (ОВ C 495, 29.12.2022 г., стр. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 617 final, SWD(2023) 615 final.
([6]) COM(2022) 617, Препоръка за препоръка на Съвета; COM(2023) 615 final, Препоръка за препоръка на Съвета.

(4) Препоръките на Комисията по отношение на изпълнението на националните цели съгласно Регламента за разпределяне на усилията ([7]) (РРУ) се основават на вероятността държавите членки да спазят целите за 2030 г., като се вземат предвид правилата за използване на възможностите за гъвкавост съгласно РРУ.

(5) Препоръките на Комисията относно улавянето, използването и съхранението на въглерод (CCUS) имат за цел да се направи преглед на планираното внедряване на тези технологии на национално равнище, включително да се получи информация за годишните обеми на CO_2, които се планира да бъдат уловени до 2030 г., разделени по източници на уловения CO_2, идващ от инсталации, обхванати от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([8]), или от други източници, като биогенни източници или директно улавяне от въздуха; за планираната инфраструктура за транспортиране на CO_2; и за потенциалния вътрешен капацитет за съхранение на CO_2 и обемите за инжектиране на CO_2, които се планира да бъдат налични през 2030 г.

(6) Препоръките на Комисията относно изпълнението съгласно Регламент (ЕС) 2018/841 на Европейския парламент и на Съвета ([9]) (Регламента за земеползването, промените в земеползването и горското стопанство — „Регламент за ЗПЗГС“) се отнасят до изпълнението от страна на държавата членка на правилото „без дебит“ за периода 2021—2025 г. (период 1) и нейната национална цел за периода 2026—2030 г. (период 2), като се вземат предвид правилата, уреждащи използването на възможностите за гъвкавост, както е определено в посочения регламент. В препоръките на Комисията се взема предвид и фактът, че през период 1 всяко превишение на емисиите съгласно Регламента за ЗПЗГС ще бъде автоматично прехвърлено към разпределеното количество емисии съгласно РРУ.

(7) За да може адаптирането към изменението на климата да подпомогне по подходящ начин постигането на целите в областта на енергетиката и смекчаването на изменението на климата, от съществено значение е да се идентифицират потенциалните опасности, свързани с изменението на климата, както и да се анализират уязвимостите и рисковете, които могат да засегнат съответните области, население и сектори. В препоръките на Комисията относно адаптирането се разглежда степента, в която Литва е включила в актуализирания си НПЕК цели за адаптиране, отчитащи климатичните рискове, които биха могли да попречат на Литва да постигне общите и конкретните цели на Енергийния съюз. Без конкретни политики и мерки за адаптиране — планирани и изпълнени — постигането на целите в измеренията на Енергийния съюз е застрашено. Управлението на водите при променящите се климатични условия изисква особено внимание поради рисковете от прекъсване на електроснабдяването, тъй като наводненията, високите температури и засушаванията оказват въздействие върху производството на енергия.

(8) Препоръките на Комисията по отношение на амбицията в областта на възобновяемата енергия се основават на формулата, определена в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999, която на свой ред се основава на обективни критерии, и на основните политики и мерки, които липсват в проекта на актуализирания НПЕК на Литва, като идеята е да се даде възможност на Литва да постигне своевременно и икономически ефективно своя национален принос към обвързващата цел на Съюза за енергия от възобновяеми източници от поне 42,5 % през 2030 г., която ще бъде увеличена на 45 % с колективни усилия съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([10]) по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници. Препоръките на Комисията се основават и на приноса на Литва към специфичните цели съгласно членове 15а, 22а, 23, 24 и 25 от посочената

([7]) Регламент (ЕС) 2018/842 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 26), изменен с Регламент (ЕС) 2023/857 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2023 година за изменение на Регламент (ЕС) 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и на Регламент (ЕС) 2018/1999 (ОВ L 111, 26.4.2023 г., стр. 1).

([8]) Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

([9]) Регламент (ЕС) 2018/841 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 и Решение № 529/2013/ЕС (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕС) 2023/839 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2023 година за изменение на Регламент (ЕС) 2018/841 по отношение на обхвата, опростяването на докладването и правилата за съответствие и определянето на целите на държавите членки за 2030 г., и на Регламент (ЕС) 2018/1999 по отношение на подобряването на мониторинга, докладването, проследяването на напредъка и прегледа (ОВ L 107, 21.4.2023 г., стр. 1).

([10]) Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82), изменена с Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на използването на енергия от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

директива, както и на свързаните с тях политики и мерки за бързото ѝ транспониране и прилагане. Препоръките отразяват значението на разработването на всеобхватно дългосрочно планиране за внедряването на енергията от възобновяеми източници, и по-специално на вятърната енергия, за да се повиши видимостта за европейската производствена промишленост и операторите на мрежи в съответствие с европейския пакет за вятърната енергия ([11]).

(9) Препоръките на Комисията по отношение на националния принос към енергийната ефективност се основават на член 4 от Директива (ЕС) 2023/1791 относно енергийната ефективност ([12]); както и на формулата в приложение I към посочената директива и на свързаните политики и мерки за нейното прилагане.

(10) В препоръките на Комисията се обръща специално внимание на общите и конкретните цели и приноса, както и на свързаните с тях политики и мерки за изпълнение на плана REPowerEU с оглед бързото прекратяване на зависимостта от руските изкопаеми горива. В тях са взети предвид извлечените поуки от прилагането на пакета „Да пестим газ за безпроблемна зима“ ([13]). Препоръките отразяват необходимостта от повишаване на устойчивостта на енергийната система с оглед на задълженията, произтичащи от Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета ([14]) за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета ([15]) относно сигурността на доставките на газ и в съответствие с Препоръката на Комисията относно съхраняването на енергия ([16]).

(11) В препоръките на Комисията се взема предвид необходимостта от ускоряване на интеграцията на вътрешния енергиен пазар, за да се засилят възможностите за гъвкавост и да се повишат правата и защитата на потребителите. В препоръките на Комисията също така се отчита значението на оценката на броя на домакинствата в положение на енергийна бедност в съответствие с изискванията на член 3 от Регламент (ЕС) 2018/1999 и Препоръка (ЕС) 2023/2407 ([17]) на Комисията.

(12) Препоръките на Комисията отразяват значението на осигуряването на достатъчно инвестиции в научни изследвания и иновации в областта на чистата енергия, за да се стимулира тяхното развитие и производственият капацитет в областта, включително подходящи политики и мерки за енергоемките отрасли и други производства, както и необходимостта от повишаване на квалификацията на работната сила в контекста на промишлеността с нулеви нетни емисии, за да се консолидира силна, конкурентоспособна и чиста икономика в рамките на Съюза.

(13) Препоръките на Комисията се основават на поетите в рамките на Парижкото споразумение ангажименти за постепенно намаляване на използването на изкопаеми горива, както и на значението на постепенното премахване на субсидиите за изкопаеми горива.

(14) Препоръките на Комисията относно нуждите от инвестиции следват нейната оценка за това дали проектът на актуализиран план съдържа общ преглед на нуждите от инвестиции за постигане на общите цели, конкретните цели и приноса за всички измерения на Енергийния съюз; дали в него се посочват източниците на финансиране, като се разграничава между частни и публични източници; дали в него се определят инвестиции в съответствие с плана за възстановяване и устойчивост на Литва, териториалния план за справедлив преход на Литва и специфичните за държавата препоръки за периода 2022—2023 г., отправени в рамките на европейския семестър; както и дали включва солидна макроикономическа оценка на планираните политики и мерки. НПЕК следва да осигури прозрачност и предвидимост на националните политики и мерки, за да се подкрепи инвестиционната сигурност.

([11]) Съобщение относно европейския план за действие в областта на вятърната енергия, COM(2023) 669 final, 24.10.2023 г. и Съобщение относно постигането на амбициите на ЕС в областта на енергията от възобновяеми източници в морето, COM(2023) 668 final.

([12]) Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (ОВ L 231, 20.9.2023 г., стр. 1).

([13]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Да пестим газ за безпроблемна зима“, COM/2022/360 final.

([14]) Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и за отмяна на Директива 2005/89/ЕО (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 1).

([15]) Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 994/2010 (ОВ L 280, 28.10.2017 г., стр. 1).

([16]) Препоръка на Комисията от 14 март 2023 г. относно „Съхраняването на енергия — основа за декарбонизирана и сигурна енергийна система на ЕС“ (ОВ C 103, 20.3.2023 г., стр. 1).

([17]) Препоръка (ЕС) 2023/2407 на Комисията от 20 октомври 2023 г. относно енергийната бедност (ОВ L 2023/2407, 23.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) Препоръките на Комисията отразяват решаващото значение на провеждането на обширни регионални консултации, както и на приобщаващи консултации на ранен етап във връзка с плана, включително ефективно участие на обществеността с достатъчно информация и срокове, в съответствие с Орхуската конвенция ([18]).

(16) Препоръките на Комисията относно справедливия преход отразяват оценката на това дали в плана на Литва са определени достатъчно задълбочено съответните социални въздействия, въздействията върху заетостта и уменията, свързани с прехода в областта на климата и енергетиката, и дали са очертани подходящи съпътстващи политики и мерки за насърчаване на справедлив преход, като същевременно се допринася за насърчаването на правата на човека и равенството между половете.

(17) Препоръките на Комисията към Литва се основават на оценката на проекта на нейния актуализиран НПЕК ([19]), която е публикувана заедно с настоящата препоръка.

(18) Литва следва надлежно да вземе предвид настоящите препоръки при разработването на окончателния си актуализиран интегриран НПЕК, който трябва да бъде представен до 30 юни 2024 г.

Препоръки относно съответствието с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата

(19) В съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1119 (Европейския закон за климата) Комисията има задължението да оценява съответствието на националните мерки с целта за неутралност по отношение на климата, както и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата. Комисията извърши оценка на съответствието на мерките на Литва с тези цели ([20]). Представените по-долу препоръки са съставени въз основа на споменатата оценка. Литва следва надлежно да вземе предвид настоящите препоръки и да предприеме последващи действия по тях в съответствие с Европейския закон за климата.

(20) Финансирането на адаптирането може да се осигури чрез различни финансови инструменти на ЕС. Съображенията, свързани с устойчивостта спрямо изменението на климата, следва да бъдат поставени на преден план, когато държавите членки разработват своите национални планове в рамките на съответните фондове на ЕС. Не следва да има каквито и да е разходи, които да вредят на адаптирането, т.е. да увеличават уязвимостта на бенефициерите или на други лица.

(21) Местното равнище на управление разполага с компетенции, които могат да въздействат върху устойчивостта спрямо изменението на климата в по-широк план. Подготовката и прилагането на политики за адаптация на поднационално равнище е от съществено значение.

(22) Природосъобразните решения предлагат ефикасни и икономически ефективни възможности за адаптиране и смекчаване на изменението на климата, ако внедряването им се стимулира чрез стратегически рамки, политика и финансиране. Те могат да се изпълняват самостоятелно или да се интегрират в други мерки за адаптиране и смекчаване, съчетани с по-технологични или инфраструктурни решения. При изпълнението трябва да се отчитат сложността на екосистемите и прогнозираните последици от изменението на климата, местният контекст, свързаните интереси и ценности, както и социално-икономическите условия,

ПРЕПОРЪЧВА НА ЛИТВА ДА ПРЕДПРИЕМЕ СЛЕДНИТЕ ДЕЙСТВИЯ:

ОТНОСНО ПРОЕКТА НА АКТУАЛИЗИРАНИЯ НАЦИОНАЛЕН ПЛАН В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГЕТИКАТА И КЛИМАТА СЪГЛАСНО РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2018/1999

1. Да определи икономически ефективни допълнителни политики и мерки за преодоляване на разликата от 0,1 процентни пункта за постигане на националната цел за парниковите газове от -21 % през 2030 г. спрямо равнищата от 2005 г. съгласно РРУ и, ако е необходимо, да посочи как ще се използват възможностите за гъвкавост, налични съгласно РРУ, за да се гарантира спазването на изискванията. Да допълни информацията относно политиките и мерките, като посочи ясно техния обхват, срокове и, когато е възможно, очаквано въздействие относно намаляването на емисиите на парникови газове, включително за мерките в програмите за финансиране на Съюза, като например общата селскостопанска политика.

([18]) Конвенция за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда от 25 юни 1998 г. („Орхуската конвенция“).

([19]) SWD(2023) 918.

([20]) Доклад за напредъка на действията на ЕС в областта на климата за 2023 г., COM(2023) 653 final, и Работен документ на службите на Комисията относно оценка на напредъка в областта на адаптирането към изменението на климата в отделните държави членки съгласно Европейския закон за климата, SWD(2023) 932.

2. Да определи количеството на емисиите на CO_2, които могат да бъдат уловени годишно до 2030 г., включително източника. Да предостави подробна информация за начина на транспортиране на уловения CO_2. Да определи общия капацитет за съхранение на CO_2 и наличните обеми за инжектиране към 2030 г.

3. Да включи допълнителни мерки в сектора на ЗПЗГС с подробно описание на сроковете и обхвата им, с количествена оценка на тяхното очаквано въздействие, за да се гарантира, че поглъщанията на парникови газове са ефективно съгласувани с целта на ЕС за 2030 г. за нетно поглъщане от -310 $MtCO_2$ еквивалент и със специфичната за държавата цел за нетно поглъщане от -661 $ktCO_2$ еквивалент, както е определено в Регламент (ЕС) 2018/841. Да предостави ясна информация по какъв начин публичните средства (както средствата на Съюза, включително по общата селскостопанска политика, така и държавните помощи) и частното финансиране чрез схеми за въглеродно земеделие се използват последователно и ефективно за постигане на националната цел за нетно поглъщане. Да предостави информация за състоянието и напредъка, който трябва да бъде постигнат, за да се гарантира подобряването до по-високи нива/специфични географски набори от данни за мониторинга, докладването и проверката, в съответствие с част 3 от приложение V към Регламент (ЕС) 2018/1999.

4. Да предостави допълнителен анализ относно съответните уязвимости и рискове, свързани с климата, по отношение на постигането на националните общи и конкретни цели и приноси, както и относно политиките и мерките в различните измерения на Енергийния съюз. Да очертае по-добре и да определи количествено връзката с конкретните цели и политики на Енергийния съюз, които политиките и мерките за адаптиране следва да подкрепят. Да определи допълнителни политики и мерки за адаптиране с достатъчно подробности, за да се подпомогне постигането на националните общи и конкретни цели и приноси на Литва в рамките на Енергийния съюз.

5. Да представи прогнозните траектории и дългосрочен план за внедряване на технологии за енергия от възобновяеми източници през следващите 10 години с перспектива до 2040 г. Да включи ориентировъчна цел за иновативни технологии за енергия от възобновяеми източници до 2030 г. в съответствие с изменената Директива (ЕС) 2018/2001. Да включи конкретни цели, които да допринесат за постигането на ориентировъчните подцели за 2030 г. в промишления и сградния сектор. Да потвърди, че включените в плана прогнози представляват обвързващата цел в областта на отоплението и охлаждането за периодите 2021—2025 г. и 2026—2030 г. Да посочи каква цел възнамерява да постигне Литва в транспортния сектор чрез налагането на задължение за доставчиците на горива, включително чрез подцел за биогоривата от ново поколение и възобновяемите горива с небиологичен произход (RFNBO), като се гарантира спазването на минималното равнище на RFNBO през 2030 г. Да потвърди обвързващата цел относно равнището на RFNBO в промишлеността през 2030 г.

6. Да включи подробни и количествено определени политики и мерки по начин, който дава възможност за своевременно и икономически ефективно постигане на националния принос към обвързващата цел на Съюза за дял на енергията от възобновяеми източници от поне 42,5 % през 2030 г., с колективни усилия за увеличаването ѝ до 45 %. Да опише по-специално технологиите за енергия от възобновяеми източници, за които планира да определи „зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници“ с по-бързи и по-прости процедури. Да опише допълнителни мерки за осигуряване на благоприятна рамка за засилването на интеграцията между електроенергийните и отоплителните и охладителните мрежи. Да опише по какъв начин ще бъдат обхванати задълженията на доставчиците на горива в транспортния сектор и да включи съпоставими мерки за насърчаване на водорода в промишлеността и за подготовка на ЕС за търговия с водород от възобновяеми източници.

7. Да включи прогнози за търсенето и предлагането на биоенергия по сектори и да предостави данни за вноса и източника на горскостопанска биомаса, използвана за производство на енергия. Да включи оценка на вътрешните доставки на горскостопанска биомаса за енергийни цели през периода 2021—2030 г. в съответствие със засилените критерии за устойчивост по член 29 от Директива (ЕС) 2018/2001, както е изменена, и оценка на съвместимостта на прогнозираното използване на горскостопанска биомаса за производство на енергия със задълженията на Литва съгласно преразгледания Регламент за ЗПЗГС, по-специално за периода 2026—2030 г., заедно с националните мерки и политики за осигуряване на тази съвместимост. Да включи допълнителни мерки за насърчаване на устойчивото производство на биометан, като се имат предвид потенциалът и производството на устойчив биогаз/биометан в Литва, профилът на потреблението на природен газ и съществуващата инфраструктура, както и използването на ферментационни продукти и приложенията на биогенен CO_2.

8. Да представи, доколкото е възможно, прогнозираните срокове на стъпките, водещи до приемането на законодателни и незаконодателни политики и мерки, насочени към транспониране и прилагане на разпоредбите на изменената Директива (ЕС) 2018/2001, по-специално за мерките, посочени в предходните точки.

9. Да определи цялостни политики и мерки за постигане на националния принос за енергийна ефективност и да разгледа подробно ролята на националния фонд за енергийна ефективност, определен в член 30 от Директива (ЕС) 2023/1791, в подпомагането на изпълнението на националните приноси за енергийна ефективност към целта на ЕС, включително използването на финансови инструменти в рамките на фонда.

10. Да включи актуализирано ниво на амбиция за осигуряване на високо енергийно ефективен и декарбонизиран национален сграден фонд и за преобразуване на съществуващите сгради в сгради с нулеви емисии до 2050 г. Да включи междинни етапи за 2030 г. и 2040 г., както и сравнение с най-новата дългосрочна стратегия за саниране. Да осигури съгласуваност между очакваното увеличение на крайното потребление на енергия на домакинствата и на прогнозите за икономиите на енергия при сградите в плана.

11. Да укрепи устойчивостта на енергийната система, по-специално чрез определяне на цел за внедряване на системи за съхранение на енергия. Да се обясни допълнително как Литва възнамерява да продължи да насърчава намаляването на търсенето на газ до 2030 г. Да оцени адекватността на нефтената инфраструктура (рафинерия, запаси от нефт) с оглед на очаквания спад в търсенето на нефт и преминаването към по-нисковъглеродни алтернативи.

12. Да предложи ясни общи и конкретни цели за реакцията на потреблението, за да се подобри гъвкавостта на системата с оглед на оценката на нуждите от гъвкавост. Да опише конкретни мерки за улесняване на интеграцията на енергийната система във връзка с член 20а от Директива (ЕС) 2018/2001, както е изменена с Директива (ЕС) 2023/2413. Да уточни как Литва ще развие по-конкурентни пазари на дребно и да повиши степента на оправомощаване на потребителите на пазара на дребно.

13. Да актуализира оценката на положението по отношение на енергийната бедност и целите за намаляване на енергийната бедност съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2018/1999 и предвид разпоредбите на Препоръка (ЕС) 2023/2407 на Комисията.

14. Да изясни допълнително националните цели в областта на научните изследвания, иновациите и конкурентоспособността с оглед внедряване на чисти технологии, като установи сценарий за емисиите за 2030 г. и 2050 г. за подпомагане на декарбонизацията на промишлеността и прехода на предприятията към кръгова икономика с нулеви нетни емисии. Да предложи политики и мерки за насърчаване на разработването на проекти с нулеви нетни емисии, включително такива, които са от значение за енергоемките отрасли. Да опише предвидима и опростена регулаторна рамка за процедурите за издаване на разрешителни и по какъв начин ще бъде опростен достъпът до национално финансиране, когато е необходимо. Да предостави подробни политики и мерки за развитие на уменията, свързани с чистата енергия, и улесняване на отворената търговия за гъвкави и устойчиви вериги за доставка на ключови компоненти и оборудване с нулеви нетни емисии.

15. Да конкретизира реформите и мерките за мобилизиране на частните инвестиции, необходими за постигане на целите в областта на енергетиката и климата. Да подобри и разшири анализа на нуждите от инвестиции и да предостави цялостен и последователен преглед на нуждите от публични и частни инвестиции като цяло и по сектори. Да допълни подхода от горе надолу за цялата икономика с оценка от долу нагоре за всеки конкретен проект. Да включи разбивка на общите инвестиционни нужди с допълнителна информация относно източниците на финансиране на национално и регионално равнище и на равнището на ЕС, както и относно частните финансови източници, които трябва да бъдат мобилизирани. Да добави кратко описание на вида на схемата за финансова подкрепа, избрана за изпълнение на политиките и мерките, които се финансират от публичния бюджет, и използването на инструменти за смесено финансиране, като се използват безвъзмездни средства, заеми, техническа помощ и публични гаранции, включително ролята на националните насърчителни банки в съответните схеми и/или по какъв начин се мобилизира частно финансиране. Да разгледа също така икономически ефективното прехвърляне на емисии към други държави членки в съответствие с РРУ като източник на финансиране. Да предостави солидна оценка на макроикономическото въздействие на планираните политики и мерки.

16. Да опише как политиките и мерките, включени в актуализирания план, постигат съответствие с националния план за възстановяване и устойчивост на Литва и главата за RepowerEU.

17. Да обясни по-подробно как и в какъв срок Литва възнамерява да премахне постепенно оставащите субсидии за изкопаеми горива.

18. Да предостави по-подробна информация за социалните последици, последиците за заетостта и уменията или други въздействия върху разпределението от прехода в областта на климата и енергетиката, както и за планираните цели, политики и мерки в подкрепа на справедливия преход. Да посочи формата на подкрепа, въздействието на инициативите, целевите групи и заделените ресурси, като вземе предвид препоръката на Съвета относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата ([21]). Да включи, доколкото е възможно, повече елементи, които да осигурят адекватна аналитична основа за изготвянето на бъдещ социален план за климата в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета ([22]), включително указания за това как да се оценят предизвикателствата и социалните въздействия върху най-уязвимите от системата за търговия с квоти за емисии за изгарянето на горива в сградите, автомобилния транспорт и допълнителни сектори, както и да се определят потенциалните бенефициери и съответната политическа рамка. Да обясни по какъв начин политическата рамка, определена в НПЕК, ще допринесе за изготвянето на социалния план за климата на Литва и как ще бъде осигурена съгласуваност между двата плана.

19. Да разшири вече доброто регионално сътрудничество със съседните страни в рамките на Балтийския регион и на Групата на високо равнище за плана за взаимосвързаност на балтийския енергиен пазар, включително в областта на възобновяемите енергийни източници, енергийната ефективност и вътрешния пазар, като се вземат предвид общите предизвикателства и общите цели. Да продължи усилията за подписване на оставащото необходимо двустранно споразумение за солидарност, гарантиращо сигурността на доставките на газ, със съседните държави (Полша).

ОТНОСНО СЪОТВЕТСТВИЕТО НА НАЦИОНАЛНИТЕ МЕРКИ С ЦЕЛТА ЗА НЕУТРАЛНОСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА, КАКТО И С ГАРАНТИРАНЕТО НА НАПРЕДЪК В ОБЛАСТТА НА АДАПТИРАНЕТО СЪГЛАСНО РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/1119

1. Да отдаде по-голям приоритет на съображенията относно устойчивостта спрямо изменението на климата при използването на подкрепата от програмите за финансиране на Съюза, като например общата селскостопанска политика, финансирането по линия на политиката на сближаване и други съответни средства на Съюза. Средствата на Съюза следва да се изразходват по такъв начин, че да повишават устойчивостта спрямо изменението на климата и да не увеличават уязвимостта (т.е. да не се нанасят значителни вреди на адаптирането).

2. Да създаде механизми, които да гарантират, че са подготвени политики на поднационално равнище, които се преразглеждат и актуализират редовно.

3. Да насърчава природосъобразните решения и основаващото се на екосистемите адаптиране в националните стратегии, политики и планове и да осигурява инвестиции за тяхното внедряване.

Съставено в Брюксел на 18 декември 2023 година.

За Комисията
Kadri SIMSON
Член на Комисията

([21]) Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата (ОВ C 243, 27.6.2022 г., стр. 35).

([22]) Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социален фонд за климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060 (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 1).